

قۇرالغان، وندا چىڭدۇ - چۈچىيڭ ئۇڭرى
قوس قالا ھونومىكالىق شەگىرى قۇردى.
سىن بلگەرلەتىدىك ٩ ئۇرۇلى ئۇپىنىدى
مندەتىغا قويىلدى، بۇل قوس قالا ھە.
نۇمىكالىق شەگىردىن دامىتىدىك جاتا ارنا.
سىن قالىپتاسترۇ، وسى زامانىعى نەگىزدىك
قۇريلىعى تورىن كۇش بىرىكتىرە قۇرۇ، وسى
زامانىعى كاسپ سالاسى جۇيەسىن سەلەسە
قۇرۇ، بۇكىل مىلە دېپالغا يە عىلم - تەھىنىي-
كادا جايالىق اشۇ ورتالىعن بىرگە قۇرۇ،
باشۇ ھەكىشەلگىنە باي حالقارالق تۇتنىۋ
نىسانالى جەرىن قالىپتاسترۇ، چاڭچىياڭ
وزەنسىنگ جوئارىعى اعاپىندىاعى ھەكۈلگىالق
قالىقنى بىرگە قۇرۇ، شىكى قۇرۇلىقىتاعى
رەفورما جاساۋىدىك، ھىسىك اشۇدىك
بىسگىن بىرگە سومداۋ، قالا مەن اوپىدىك
تووعسپالى دامۇن بىرگە
بلگەرلەتىۋ، الەۋەمەتىك
قىزىمەت و تەۋەد بىرگە
قۇرۇ، ورتاق يېڭىلىكتەنۋىدى
كۇشەيتۇ سىاقتىلاردى
قاپتىدى.



گهرمه داره جلددهن جوعاری 48 عسوردنه
دی اوتونومیالی رایوندیق عتارتسپ
ته کسره رو کویته تنیک، باقلاؤ - ته کسره رو
کویته تنیک و کله ته باقلاؤ کوله منه هذ
مگزب، وكله ته باقلاؤ همن جایپای قامتو
ارناسی العاشقی ادمدا فالپتاستی .

2021 - جیلی 4 - ایدیلک 8 - کۇنى 9 -
کەزەكتى اوتونومیالی رایوندیق پارتکومىنىڭ
13 - رەتكى شارلاۋىندىاعى 10 شارلاۋ
گرۇپپاسى اوتونومیالى رایوندیق پارتکوم
كەڭىسى، اوتونومیالى رایوندیق جوغا-
رى حالق سوتى مەكەممىسى قاتارلى 11
ورىندى دادىلى شارلاۋ ورسەتەتتى. فازىز-
گە دەيىن 9 - كەزەكتى اوتونومیالى رايوند
دیق پارتکوم ايماق، اوغاندابىعى، اوتونوم-
يالى رايونغا توھ قاراستى ورنىدار داعى
پارتىيا ئۆيمىنا شارلاۋ جۇرگىزۇ جانە
234 قاراۋى ئۆيمىداستىرۇدى ورنىداب، بۇ كىل
رايوندابىعى ايماق، بىلسى، قالالاردى،
اودان، قالا، رايونداردى وسى كەزەكتى
پارتکوم مندەت وته گەن مەزگىلدە شار-
لاۋەمن بىر كەلكى جایپایي قامتوسى جۈزە-
گە اسىرىپ، شارلاۋدىكەن وتكىر سەھىمەر-
لەك رولىن تولق اىگىلدەدى. بىر تۇناس
جۇھىيە يىدەياسىن كۇشەيتىپ، شارلاۋ،
شارلاۋ - ته کسره رو دەنچ جوعارى مەن توھەن
قوسلا ارەكەتنەن ئارناسىن كەمەلدەندى-
رىپ، ايماق، بىلسى، قالالاردىكەن،
اودان، قالا، رايونداردىكەن شارلاۋ -
ته کسره رو تۇلماق جاۋاپكەر شىلىگەن قا-
تايىتىئى، شارلاۋ دىك "سوڭىي قىزىمەتنى"
ويداعىدابىي سەتەپ، شارلاۋ بويىنسا
رهتەنۋ - تۈزەتۈ دىك بىيانىدى مەحانىزى-
من قالىستاستۇدۇ، بىلگە، بىلەتتى :

که زه کنه، تارتیپتک باقلاؤ، ته کسه-
رب پ باقلاؤ، وکله ته باقلاؤ، شار لاو بو-
ینشا باقلاؤ سیندی "تورت جایپایی
قامیتین" باقلاؤ ارناسی قالپیتاستی "اری
فورمالق قامتودان" "ونمدى قامتوغا"
بؤريلس جاسادی. سونمهن بىرگە، پارتیا
شیندە باقلاؤ دی جەتەکشی هتپ،
4 "تولى باقلاؤ دی" بېر تۇناس جوس-
پارلاپ و شاسترۇ دى لىگەريلەتنى، حالق
قۇرۇلەتىنىڭ باقلاؤى، دەمۈكراپىالق
باقلاؤ، اكمىشلىك باقلاؤ، ۴ دەليالق
فازىنالق باقلاؤ، قازىنا - ھىپ
باقلاؤى، ساناق باقلاؤى، بۇقارالق
باقلاؤ جانە المؤمەنتكى پىكىر باقلاؤ تۇ-
عىسىپ، سايىكەسپ، باقلاؤ بىرىككەن
كۈشىن قالپاتاستردى.

جاڭا تارىيچى باستامادا تۇرپ،
شى جىنپىڭ جاڭا داۋىپ جۇڭگوشَا
سوتسىيالىزم يىدەياسىنىڭ جەتكىشلىگىندە،
جاۋاپكەر شىلىكتى كۆكىدە ساقتابپ، جاۋاپ-
كەر شىلىكتى ارقالاپ، جاۋاپكەر شىلىكتى اوه-
كەتكەن اقفارىپ، پارتىيانى جایپایي قاتاڭ
جونگە سالۇدىڭ جەتكىشلىك، قاماتماسىز-
دق رولىن تولق ساۋالەلدەندرپ، جاڭا دا-
ۋىرددەگى پارتىيانىڭ شىنجىياڭدى جونگە سالۇ
جالپى جوابىسن تولق، دالىمە - ۶ دايەكتى-
لەندەندرپ، قوعام ورنىقلەلىغى مەن بىياندى تە-
نىشتىق باس نىسانايسىن مىقتىپ يىگەرپ،
ماھىڭى جالعاستراتىن تو زىمدەلىكپىن جانە قا-
جرەمن سىتىل تۇزەتپ، "تارتىپتى قاتاپتىپ،
شىرىكەتەسۋوگە قارسى تۇرپ، پارتىيانى جایپایي
قاتاڭ جونگە سالۇدىڭ، پارتىا سىتىلى، پاكتىك
قورۇلەتىنىڭ جانە شىرىكتەسۋوگە قارسى تۇرۇ
كە، مەتىنىڭ جاڭا تاراڭا، قەللىشىنا جا: ايدىة !

شے گبھری قوريليسنلاڭ ستراتە گيالق ورنى ياقىندىدى، اتاپ ايقاندا، بۇكىل مىلدە نقاپا-
عا يە ماڭزىدى ھكونوميکالق ورتالق، بۇكىل مىلدە نقاپالا-
جاڭالق اشۇ ورتالىعى، رهفورما جاساۋ-
دىڭ، دىشك اشۇدىڭ جاڭا بىسگى، جوبا
رى ساپالى تۇرمىستقا جايلىي جەمەر. جوبا
باعدارلاماسنا نەگىزدەلگەندە، 2025 -
جىلغا بارغاندا چىڭدۇ - چۈچىپ ئۇڭرى
قوس قالا ھكونوميکالق شەگبەرنىڭ
ھكونوميکالق قۆتى، دامۇ و مىرسەندىك
كۇشى، حالقارادا عىقابىلى زور دارە جىددە
ارتىپ، ئىسر تۇلۇلانىغان دامۇ دەڭگەبىي
كۈرنەكتى جوغوارىلاب، وڭىرلىك ھەتكەشە-
لەكى اذاعۇرلىم اىگىلەندەدى، بۇكىل مىلدىڭ
جوغوارى ساپالى دامۇينا تىرەك بولۇ رولى
كۈرنەكتى كۈشەيدى؛ 2035 - جىلغا بار-
غاندا، قۆتى مىعم، ھەكشەلەكى اىقىن
قوس قالا ھكونوميکالق شەگبەرى قۇرد-
لىپ، حالقارالق نقاپالا يە جالىنىدى ارتۇ
وۇيىگەنە جانە قۆتى قوزعاۋوشى كۇش قايدا-
نارىنا اينالادى.
جوبا باعدارلاماسى جالپى 12 تاراۋىدان

عُتار تِپ ته کسه رو، باقلاؤ - ته کسه رو عُتُوز لیلس
رهفور ماسن وُزدیکسز ته هگدنه تِپ، پارمه ندی،
ونمده باقلاو ارقلی جونگه سالو
ونمده لیلگن جوعار بلاتی

بُوكل رایون عُتار تِپ ته کسه رو عُتُوز د-
لسسی رهفور ماسن، مهمله که تنتک باقلاؤ -
نه کسه رو عُتُوز لیلسی رهفور ماسن جانه عُتار-
تِپ ته کسه رو، باقلاؤ - ته کسه رو قُوربلمه-
داری رهفور ماسن عُبر تُولعادا بلگه ریله-
تِپ، پارتیا عُبر نوقناس باشسلق هتکهن،
جایپایی فامینتین، قُوزبرلی، جوعاری ونمہ-
دی باقلاؤ جُوییدسن کوش سالا قُورپ،
باقلاؤ دیلک جایپایی فامتو ته بمنی همن ناقتنی
ونمده لیلگن وُزدیکسز کوشیدنیتِپ، رهفور ما-
جهه تستکتکه درین جونگه سالو ونمده لیلگنه
ناناعور لم جاقسی اینالدیر وُدی بلگه ریله تنتکی.
2018 - جملی 1 - ایدیلک 27 - کُونی او-
تونومیالی رایوندیق باقلاؤ - ته کسه رو
کوهیته تی ره سی ماذدایشالق اسپ قُورد-
لیپ، او تو نومیالی رایوندیق عُتار تِپ
نه کسه رو کوهیته تمنه برس له سپ قیزمه هت
جُور گزدی، بُوكل مهمله که تنه کی سیناق
تو نینده رشنک اراسندا، شینجیاڭ عُوش دا-
ره جدلی باقلاؤ - ته کسه رو کوهیته تمن
قورپ ماذدایشالق اسو قزمەتىن بُيرىن-
شى بولپ ورنىداب، شرىكىته سو گە قارسى
تُور رو بايلق قۋاتىن اناعور لم بىرىكتىر-
دى. بُوكل رایوندابى بارلىق اوپل - قا-
لاشتقتارعا (مالى) باقلاؤ - ته کسه رو
كە گىسىسەن تاعايىنداب، "شاعن، وُساق
وُقفتقا رعا" باقلاؤ دى كوشیدنیتِپ، باقلاؤ -
دىلک نايزا وُشىن "نه رو وُشتارىنا" دەيىن
جهه تكزىب، المؤهمه تنتك بىلىك جُور گزه تمن
قىزمه تكىر لە رەدى باقلاؤ مەمن جایپایي

فامتوٽدي جۇزەگە اسرىدى .
وكلەتتى قورىلىمدار رەفورماسىن وۇز-
دىكىسز تەرەگىدەتتى. 2018 - جىلدىڭ باسىن-
دا اۆتونومىيالى رايوندىق پارتىكوم «اوتو-
نومىيالى رايوندىق ئاتارتب تەكسىرە ئومىتىه-
تنىڭ، باقلاؤ - تەكسىرە ئومىتەتنىڭ وک-
لەتتى (تاعاينىداۋ) قۇرىلىمدار رەفورماسى
جوjobاسىن» شعاريپ، وكلەتتى باقلاؤدىڭ
جوغارى دارەچەلى ئاتارتب تەكسىرە ئومىتىه-
ندىتى اتنىنان تاراۋلازادا تۈرپ باقلاؤ
جۇرگىزە ئەندىگەن يېنىتىدى، اۆتونومىيالى
رايون ۋۇز دارەچەستىنەن وكلەتتى قۇرىلىم-
داردان 31ىن، تاعاينىدالغان قۇرىلىمنان بىد-
رەھۇن قۇرىپ، ايماق، بىلسى، قالالاردىڭ
تەكسىرە ئومىتەتنىڭ وكلەتتى قۇرىلىم
رەفورماسىن، اوڏان، قالا، رايونداردىڭ
وكلەتتى باقلاؤمىن تۇناس قامىتى قىزمەتلىك
بىرگە بىلگەرلىدەتتى. رايون باسقازارۋىنىدابى
جوغارى مەكتەپتەردىڭ جانە مەملەكتەن
شىگىننەگى كاسپىورىنىداردىڭ ئاتارتب
تەكسىرە، باقلاؤ - تەكسىرە ئۆزۈلىسى رە-
فۇرماسىن بىلگەرلىتىپ، شىنجىاڭ داشۋەدە،
جۇڭتاي توبىندا وكلەتتى قۇرىلىمدار رەفور-
ماسى سىناف ئۇپىينىن اتفارىپ، وزگە جوعا-
رى مەكتەپتەردىڭ جانە مەملەكتەن
كىننەگى كاسپىورىنىداردىڭ ئاتارتب
تەكسىرە ئارناۋلى قىزمەتكەرلىكىنە تاعاينىدا-
نى ئارى باقلاؤ - تەكسىرە ئارناۋلى قىز-
مەتكەرى كەڭسەسىن قۇردى. 2020 -
جىلدىڭ اياعنىدا اۆتونومىيالى رايوندىق پارتى-
كۆمعا، ۋۇكمەتكە توقە قاراستى 28 ئىسۇرىن
14: تاڭالىا، داسقلىخىزدە ئەندىلارنى دەنگ

جۇڭگۇ كۆممۇئىيىتىك پارتىياسى ورتالىق كۆمىتەتى، مەملەتكەتىك كەڭس
ي قوس قالا ھكۈنۈمىكالىق شەڭبەر قۇرۇلىسى جوبا باعدارلاماسىن باسىپ تاراتى

نو میکانیڭ كوتەرمىدىلىك قۇراتىن كۈشىدە ئېيمىدى؛ شىكى قۇرۇلقىدا ھىسىك اشۇ
سەرتاھە ئىالق بىيىگەن جانە حالتىرىنىڭ بى
كە گە قاتناسۇرىدىڭ جاڭا بازا سن قالپىنى
تىرۇغا سەپتىگى تىيەدى، قورۇلق پەن تى
جولى ارقىلى شېپەن، سىرپەن بىرگە
كەتتەندەتن، شعسۇز پەن بائىس قوس با
تا ئوزارا كۆمە كەنەسەكەن سىرتقا سە
اشۋىدىڭ جاڭا ارنا سن قالپىتاسترۇدى
گەرلىدەتتۈگە دەم بەرەدى؛ ھكولو گىيا
فۇنكىتسىالق و گىرددەن ئىالق سانى
قالالار شوعمىرىنى قاراي ويىسۋىن باۋۇرا
چائىچىياڭ جو عارى اهارى مەن باقات
بۇلۇك و گىرلىرىنىڭ ھكولو گىالق ورتا
قورعاۋا ئېيمىدى.
جو باعدار لاما سىندا چىڭى
چۈچىيڭ ئۇڭرى قوس قالا ھكۈنۈمىك

لڭ كۇشتى، بازار ئورىسى ھاڭ كەڭ
ھىسىك اشۇ دەڭگىدەي ھاڭ جوغرارى ئۆڭىرىنى
مەمەلە كەتتىڭ داھۇ كەلەلى جاعدىيندا ايرىقىتى
ئارى ماڭزىدى ستراتەكىالق ورىنغا يى
چىڭدۇ - چۇڭچىڭ ئۆڭىرى قوس قالا ھوكى
نۇمىكالق شەڭبەردىنىڭ جالپى كولەمە
185 مىڭ شارشى كىلومەتر .

چىڭدۇ - چۇڭچىڭ ئۆڭىرى قوس قالا
ھونۇمىكالق شەڭبەرى قۇرلىسى ھل نىش
دە ئۆلکەن اينالىمدى نەگىزگى تۈلە ھەتقىن
ھل ئىشى، حالقارا سىندى قوس اينالىم ھې
رىن - ئېرى ئوزارا جەبەيتىن جاڭا داھۇ اور
ناسىن قالىپتاستىرۇدابى كەلەلى شارا، و
جوغرارى ساپالى داھۇدى ملگەرلەتتى جۇزى
نەن ماڭزىدى مانگە يە. باتىس بولىكتە جو
عارى ساپالى داھۇدىڭ ماڭزىدى ارتقۇ ئې
كىن قالىپتاستىرۇغا، حالق سانى مەن ھوكى

جوبا باعدارلاماسندا منالار اتاب
کورسەتلەدى: چىڭدۇ - چۈچىلىق ۋىڭرى
قوس قالا ھكونومىكالق شەپھەرى "ئېرى
بەلدە، ئېرى جول" مەن چاڭچىلاڭ ھەكىـ
نومىكالق بەلدەۋىنىڭ تووعساقان جەرىنە
ورناساقان، باقىسى بولىكتەگى قۇرلىق -
تەڭز جاتا وتكەللىنىڭ باستالۇ تۈمىنى،
باتىسى وڭتۈستىكتى، باقىسى سولتۇستىكتى
تۇقاتىستىرۇ، شىعىس ازىيا مەن شىعىس وڭـ
تۇستىك ازىيانى، وڭتۈستىك ازىيانى و لاستىرۇـ
داي دارالق بasmىدىققا يە. ۋىڭر ئىشنىڭ
ھكولوگىالق قاسىيەتى تاماشا، ھنەرگىـا
كەن ونەمەرى ھول، قالا - قالاشتىقلىك ورـ
ناساڭ ئىجي، وزىندىك تابىعاتى ئۆزان
ئۇرۇلى بولىپ، ھلمىزدىك باقىسى بولىگىنـدەـ
گى حالق سانى ھڭ تەعز، كاسىپ سالاسى
نەكزى ھڭ مىممۇم، جاڭالق اشۇ قابىلەتى

شينحوا اگه نستگىنىڭ 10 - ايدىڭ 20 -
ئۇنى بېيچىخەن بەرگەن حابارى (تىلىشلەر
نىيە شىياۋ، ان بەي). جۈقتا جۇڭگۇ
ئۇمۇنىيىستىك پارتىياسى ورتالق كومىتەتى،
ھەملەكەتسىك كەڭەس «چىڭدۇ - چۇڭچىك
وڭرى قوس قالا ھەكونومىكالق شەڭبەر
ۇرلىسى جوبا باعدار لاماسىن» باسپ تارات-
ى، سونداي - اق حابار لاندراۋ شەعارىپ، جەر -
بەردىن، تاراۋلاردان ئىس جۇزىندىك جاعادىي-
ەن وۇشاستىرىپ، مۇقىيات دايەكتەندىرۋىدى،
يائاقاتىندرۋىدى تالاپ مەتى.
جوبا باعدار لاماسى قازىرگى جانە بۇدان
لەينىڭ عېرى مەزىگىلەچ چىڭدۇ - چۇڭچىك
وڭرى قوس قالا ھەكونومىكالق شەڭبەر قۇ-
لىسىنا جەتكەشلىك ھەتقىن تۇغۇنالمالىق
ئۇجاڭات، قاتىسى جوبا جانە سایاسات شەغارۇ-
أى ماڭىز دى دايەك.

باسي 1 - بهته
ارتیانی جاپیای قاتاڭ
هگىدىي داۋۇن بلگەر
هگى پار تيانىڭ شىنجى
جالپى جوباسىن تولقى،
لەندىر بىپ، قوعام ورن
ئىشتىق باس نىسانا
كارمەندى سياپىسى كەپىل

سیاسی ئاتار تپ پەن سیاسی قاپیدانی فاتاییتىپ،
بۇكل رايوننىڭ سیاسى ھولو گیاسىنىڭ
ۋۇزدىكسىز جاقسارۇن نىڭدە بىلتى

اوتونومیالی رایوندیق ۹ - کذه کتی
ارتکومنلگ هکنیشی جالپی (که گهیتلگەن)
ماجیلسیندە: پارچیانی جایپای قاتاڭ جونگە
مالۇغا تاباندى بولپ، ھەر كىشى لەنبىءو يىدە-
اسن بەرلەك ورناتىپ، ئېرى جاعنان، بول-
مەكتەپ شىلىكە قارسى تۇرۇ كۈرەسەن مەقتى
گەرۋۇگە، مەندى ئېرى جاعنان، پارچىا
ستىلى، پاكتىك قۇريلىسىن جانە شەرىكتەسۋ-
ئەن قارسى تۇرۇ كۈرەسەن مەقتى يېڭىرۋۇگە تا-
اندى بولۇڭ كەركەك، - دەپ باسا دارپىتەلدى.
 قول تالاپ ۵ جىل بويى ئۇدایي جالعاشتىرىلدى.
”ھەكتىنى قورعاۋ“ ھەك ماڭىزدى
ساياسى ئاتار تىپ جانە ساياسى قاعىدا.
وۇكل رايوندا جوغارىدان توھەنگە دەپىن،
”ئورت تانىمىدى“ كۈشەيتۋىدى، ”ئورت
مەنمىدى“ بەكەمەدۋىدى، ”ھەكتىنى قورعاۋ-
ى“ ورىنداؤدى ساياسى قۇريلىسىڭ ئۇ-
مرلى نەگىزى ھىپ، ساياسى تۇجرىمداۋ
سابىلەتن، ساياسى ”ئۇسۇنۇ قابىلەتن،
ساياسى انقلاۋۇ قابىلەتن وۇزدىكىسز جوغار-
دۇتىپ، شىنجىاڭ استانا بەيجىڭىنەن شالعاي
ولغانىمەن، تۇناس رايوندابى ئار دارەجەلى
ارتىبا ئۆيمدارنىڭ، قالىڭ پارچىا مۇشەلەرى
مەن كادر لاردىڭ جانە ئار ۋلت بۇقاراسىنىڭ
سلەگى شى جىنپىڭ جولداستى وۇيىتى ھەتكەن
ارتىبا ورتالقۇ كۆمەتلىقەن باستان - اياق
ئىتە قایناسىپ، تەمعزۇ ئەسپ، يىدەيداد، سا-

سایدا، اره که تنه شی جینپیاچ جو لداستی
ینقی هنگهن پارتیا ورتالق کوهیته قمهن
رسکله لاث عبر اوفر دلقلقی ساقتاب، بارلق
ره که تنه پارتیا ورتالق کوهیته تسنیث بویرد

شینچیگاندا ”هکنی قورعاوادی“ اهالیات-
ای ایکللهووده، عوز جوق، پارتیانلک سایاپی
تارتبین، اسرهه، بولشه که و شسلیککه

فارسی تۇرۇڭ كۇرەس ئىتارتبىن قاتايتىۋەرەك. اوچونو مىالى رايوندىق پارتىكوم بولـ. مەكتەپ شىلىكىكە قارسى تۇرۇڭ كۇرەس ئىتارـتىـ.

سادی، از داره‌جهلی عتارتیپ تک‌سده‌رث،
اقبالو - تک‌سده‌رث و رگانداری "عوش عتوه-
کوشپن" استاسقان، عتل بیرکتسرگهن

هک بدیتکیله‌ردی“ جانه پارتیالی کادر لار قو-
سننا جاسرینعن “هکبیته‌تکیله‌ردی“ عقارتیپ
وینشا، زاڭ بوینشا تەكسەر دېپ ئېرس جاتقى-
تس، قۇعام و، نېقلىيغەن ساياندى تىنىش-

حققا تپال جاسایتین ۋلى وسپەنى، كومەسكى قا-
مەرىدى الاستادى.
ساياسى باقلاؤدى كوشەيتىدە پارتىا
شىنندە باقلاؤ جانە ئاتار تېپ تەكسەرۋە،
اقلاۋ - تەكسەرۋ قىزىمەتنىدە ماڭدابى الدى
رەنعا قويۇغا تاباندى بولىپ، "مەملەكەت-
لەڭ زور ئىسىن" تىعزر ارقاۋ ھىپ، پارتىا
رتالقى كومىتەتنىڭ كەلەلى شەشمەدرى،
رنالاستەرۋلارى قايدا بولسا، ساياسى
قاڭلاڭا بىلەن داشىدۇ داشىدۇ داشىدۇ، زا-